

Ammatillisen koulutuksen reformi

Laki ammatillisesta koulutuksesta hyväksyttiin eduskunnassa 30.6.2017

Keskeiset muutokset

- Uusi laki ammatillisesta koulutuksesta voimaan 1.1.2018
- Yksi näyttöön perustuva ja osaamisen hankkimistavasta riippumaton tapa suorittaa tutkinto
- Yksi järjestämislupa, joka kattaa tutkintoon johtavan ammatillisen, oppisopimus- ja työvoimakoulutuksen
- Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, jota päivitetään tutkinnon suorittamisen aikana, aiemman osaamisen tunnustaminen koulutuksen järjestäjä velvollisuudeksi
- Työpaikalla tapahtuva oppiminen koulutus- tai oppisopimuksena, työssäoppiminen poistuu
- Rahoituksesta puolet tulee suoritusten ja vaikuttavuuden mukaan
- Yhteiset tutkinnon osat jokaiselle ammatillisen perustutkinnon suorittajalle

Tutkinnot ja koulutukset

Tutkintojen määrä vähenee, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot pisteytetään

Ammatilliset tutkinnot

Tutkintojen ja tutkinnon osien mitoituksen perusteena osaamispiste

- Ammatillinen perustutkinto 180 osp
 - ammatilliset tutkinnon osat 145 osp, yhteiset tutkinnon osat 35 osp
 - voi erityisestä syystä olla laajempi kuin 180 osp
 - mahdollisista ylimääräisistä tutkinnon osista kaikissa tilanteissa erillinen todistus tutkinnon osan suorittamisesta
- Ammattitutkinto 120, 150 tai 180 osp
- Erikoisammattitutkinto 160, 180 tai 210 osp

Yhteiset tutkinnon osat

Sisältyvät ammatilliseen perustutkintoon, 35 osp

- Ammatilliseen perustutkintoon sisältyy pakollisena
 - viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, vähintään 11 osp
 - matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, vähintään 6 osp
 - yhteiskunta- ja työelämäosaaminen , vähintään 9 osp
- Valinnaisia osaamistavoitteita 9 osp opiskelijan yksilöllisen valinnan mukaan
- AT:a ja EAT:a suorittavat voivat suorittaa yhteisiä tutkinnon osia erillisinä tutkinnon osina, mikäli henkilökohtaistamisen yhteydessä katsotaan tarpeelliseksi

Tutkintojen määrä vähenee

Tutkintotyyppi	1.1.2017	1.8.2017	1.1.2018	1.8.2018	1.1.2019
Ammatillinen perustutkinto	52	51	50	43	43
Ammattitutkinto	175	172	166	143	65
Erikoisammattitutkinto	123	121	118	110	56
Yhteensä	350	344	334	296	164

Valmentavat koulutukset

- VALMA ja TELMA muodostuvat valinnaisista koulutuksen osista
- Koulutuksen laajuus 60 osp
 - VALMA tulisi suorittaa yhdessä vuodessa
 - TELMA tulisi suorittaa yhdessä, enintään kolmessa vuodessa
- VALMAN opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä
 - ei suoritettuna perusopetuksen jälkeistä tutkintoa tai valmentavaa koulutusta
 - tavoitteena koulutuksen jälkeen hakeutua suorittamaan ammatillista tutkintoa tai tutkinnon osaa

Mahdollisuus kaksoistutkintoon jatkuu

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjä voi hankkia koulutusta lukiokoulutuksen järjestäjältä
- Opiskelija huomioidaan ammatillisen koulutuksen rahoituksessa

Tutkinnon suorittaminen

Näyttöön perustuva ja osaamisen hankkimistavasta riippumaton tapa suorittaa tutkinto

Opiskelijavalinta 1(2)

- Jatkuva haku pääväylä tutkintokoulutukseen
 - suoralla yhteydenotolla koulutuksen järjestäjään tai jättämällä hakemus hakuaikojen ja -menettelyiden mukaisesti
 - koulutuksen järjestäjä päättää valintaperusteista sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeista, jotka hakijalle maksuttomia
- Yhteishaku ammatilliseen perustutkintokoulutukseen keväisin
 - perusopetuksen päättävälle sekä muille vailla ammatillista tutkintoa oleville
 - valintaperusteista OKM:n asetus

Opiskelijavalinta 2(2)

- Perusopetuksen jälkeisten valmistavien koulutusten haku
 - mm. VALMA ja TELMA
 - yhteisiä valintaperusteita ei ole säädetty
- Yhteisten hakujen päättymisen jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääneet ohjataan hakeutumaan jatkuvan haun kautta
- Opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen päättää työ- ja elinkeinotoimisto yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa
- Opiskelijoiden valitsemisesta henkilöstökoulutukseen päättää työnantaja yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa

Henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma

- HOKS jokaiselle opiskelijalle tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen alkaessa, oppisopimuskoulutukseen hakiessa osin ennen koulutuksen alkua
- Osaamisen tunnistaminen koulutuksen järjestäjän velvollisuus
- Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija laativat ja päivittävät säännöllisesti yhdessä
- Alaikäisen opiskelijan huoltajalla mahdollisuus osallistua laadintaan ja päivittämiseen
- Työnantaja/työpaikan edustaja osallistuu prosessiin, kun osaaminen hankitaan ja osoitetaan työpaikalla
- Suunnitelmaan kirjataan
 - aiemmin hankittu ja osoitettu osaaminen
 - tarvittava ammattitaidon ja osaamisen hankkiminen
 - osaamisen osoittaminen
 - ohjaus- ja tukitoimet

Osaamisen tunnustaminen

- Koulutuksen järjestäjällä velvollisuus tunnustaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen, joka vastaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita
 - Opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muun selvityksen perusteella
 - Mikäli aiemmin hankittua ammatillista osaamista arvioidaan ilman näyttöön osallistumista, arvioijina kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa
- Muodollisessa koulutuksessa ja muuten kertyneen osaamisen tunnistamisesta säädetään asetuksella
- Tunnistetusta osaamisesta ei kerry perusrahoitusta

Opiskelijalla on oikeus

Saada

- eri oppimisympäristöissä opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi
- henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta
- palautetta osaamisen kehittymisestä tutkinnon suorittamisen ja koulutuksen aikana
- tietoa arviointiperusteiden soveltamisesta osaamisensa arviointiin ja pyytää arvioinnin tarkistamista ja pyytää oikaisua
- pyynnöstä todistus tutkintokoulutukseen tai valmentavaan koulutukseen osallistumisesta; sekä
- oikeus näytön tai muun osaamisen arvioinnin uusintaan tai hyväksytyin arvosanan korottamiseen

Osaaminen arvioidaan näytöillä

- Näytössä osoitetaan tutkinnon perusteissa määritelty ammattitaito ja osaaminen käytännön työtehtävissä, aidoissa työtilanteissa
- Työpaikalla tai perustellusta syystä muussa ympäristössä
- Suunnitellaan tutkinnon osittain
- Koulutuksen järjestäjä vastaa näytön suunnittelusta tehden yhteistyötä opiskelijan ja näyttötyöpaikan edustajan kanssa
- Koulutuksen järjestäjällä velvollisuus tarjota tutkinnon tai tutkinnon osien suoritushetkellä tutkintokoulutukseen osallistumista sekä yhteistyössä liiketaloudellisin perustein osaamisen kehittämispalveluita tarjoavien toimijoiden kanssa

Arvioijat päättävät arvioinnista

- Koulutuksen järjestäjä nimeää kaksi arvioijaa
 - Pedagogisesti pätevä ja kelpoinen opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja
 - Työelämän edustaja - työnantaja, työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja
- Vähintään toinen arvioijista paikalla yksittäisessä näytössä, osaamisen arvioinnista päätetään tutkinnon osittain yksimielisesti
- VALMAssa arvioijana opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja
- Arvioijilta vaaditaan riittävää ammatillista osaamista suhteessa perusteisiin ja arvioitavaan alaan
- Koulutuksen järjestäjä perehdyttää työelämää edustavat arvioijat
- Opiskelijalle annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin

Osaamisen hankkiminen

Oppilaitoksissa ja työpaikoilla

Oppiminen työpaikoilla 1 (3)

Oppisopimus on jatkossakin työsopimus

- Pääosin työpaikalla järjestettävää koulutusta, tarvittaessa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa osaamisen hankkimista
- 15 vuotta täyttäneen opiskelijan ja työnantajan välinen kirjallinen työsopimus, myös yrittäjälle
- Koulutuksen järjestäjä ja työnantaja sopivat kirjallisesti oppisopimuksen järjestämisestä HOKS:n mukaisesti
- Oppisopimuksesta tulee ilmetä sopimuksen voimassaoloaika, sovellettava työaika, koeajan pituus sekä opiskelijan palkkauksen perusteet

Oppiminen työpaikoilla 2 (3)

Koulutussopimus korvaa työssäoppimisen

- Koulutuksen järjestäjä sopii kirjallisesti koulutussopimustyöpaikan edustajan kanssa opiskelijan osaamisen hankkimisesta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä
- Määräaikainen sopimus, jonka perustana on HOKS, josta tulee ilmetä ne käytännön työtehtävät, joita tekemällä opiskelija voi saavuttaa tavoitteeksi asetetun osaamisen
- Yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta tai tutkinnon osaa pienemmistä kokonaisuuksista
- Ei työsuhdetta, ei palkkaa opiskelijalle, vaan hänellä on oikeus opintotukeen ja koulumatkakorvaukseen sekä koulutuksen järjestäjän tarjoamaan maksuttomaan ateriaan

Oppiminen työpaikoilla 3 (3)

Koulutuskorvaukset

Oppisopimus

- Koulutuksen järjestäjä maksaa työnantajalle, jos työnantajalle arvioidaan aiheutuvan kustannuksia työpaikalla tapahtuvasta opiskelusta ja ohjauksesta
- Mahdollisista koulutuskorvauksista sovitaan oppisopimuksen järjestämistä koskevassa sopimuksessa

Koulutussopimus

- Työpaikalla järjestettävästä koulutuksesta ei makseta koulutuskorvausta
- Poikkeuksena vaativaan erityiseen tukeen oikeutetun opiskelijan koulutussopimustyöpaikka

Järjestämislupa

Yksi järjestämislupa vuoden 2018 alusta

Järjestämislupa

- Tutkinnot, opetus- ja tutkintokieli
- Toiminta-alue
 - Toiminta-alueella koulutuksen järjestäjällä olisi velvollisuus järjestää tutkintoja ja koulutusta osaamistarpeen mukaisesti.
- Erityiset tehtävät
 - VALMA
 - TELMA
 - Laajennettu oppisopimustehtävä
 - Työvoimakoulutustehtävä
 - Vankien koulutus
- Lupamuutokset haettava vuotta ennen koulutuksen alkua (asetusluonnos)

Laskennallinen ja suhteellinen rahoitus

Rahoituksesta puolet tulee suoritusten ja vaikuttavuuden mukaan

Uudet kannusteet

Valtion talousarviossa yksi ammatillisen koulutuksen momentti

	Osuus koko rahoituksesta	Peruste
Perusrahoitus	50 %	opiskelijoiden osallistuminen tavoitteelliseen ja ohjattuun koulutukseen
Suoritusrahoitus	35 %	suoritettut tutkinnot ja tutkinnon osat
Vaikuttavuusrahoitus	15 %	työllistyminen ja jatko-opinnot, opiskelija- ja työelämäpalaute
Strategiarahoitus	4 % (enintään)	avustuksina koulutuksen järjestäjille

Kustannusryhmät ja kertoimet

- 27 erilaista kerrointa
- Tutkinnot on sijoitettu 5 kustannusryhmään, joiden kertoimet vaihtelevat 0,69–2,33 välillä
- Kustannusryhmät vaikuttavat perus- ja suoritusrahoitukseen
- VALMA ja TELMA -kerroin on 1,98
- Erityisen tuen ja majoituksen (asuntolatoiminta), henkilöstö- ja työvoimakoulutuksen sekä vankilaopetuksen järjestämiselle omat kertoimet

Opiskelijavuosi

- Tavoitteellinen ja ohjattu opiskeluaika, jolloin opiskelija osallistuu HOKS:n mukaisesti koulutuksen järjestäjän eri oppimisympäristöissä tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen, joka perustuu oppisopimukseen tai koulutussopimukseen
- Opiskelupäivälle ei aseteta tuntimääräistä rajaa
- Säännönmukaiseen opiskeluviikkoon kuuluu viisi opiskelupäivää
- Opiskelijavuoteen sisältyy neljän viikon loma-aika

Tutkintotyyppien painot

Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen rahoitus on

- perusrahoituksessa 72 % perustutkinnon rahoituksesta
- suoritusrahoituksessa 36 % perustutkinnon rahoituksesta

Viiden vuoden siirtymäaika

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Perusrahoitus	97 %	95 %	95%	70 %	60 %	50 %
Suoritusrahoitus		5 %	5%	20 %	30 %	35 %
Vaikuttavuusrahoitus	3 %	0 %	0%	10 %	10 %	15 %

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kertoimet

- Perusrahoituksessa 0,85 vuosina 2018–19 sekä 0,77 vuosina 2020–21
- Suoritusrahoituksessa 0,43 vuosina 2018–19 sekä 0,39 vuosina 2020–21

Perusrahoitus

- OKM suoritepäätöksellä määrätään järjestäjän tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä perusrahoituksen perusteena
- Suoritemäärää painotetaan koulutuksen järjestäjän toteutuneiden opiskelijavuosien mukaisella kertoimella
- Huomioi eri kustannuskoreihin sijoittuvien tutkintojen opiskelijamäärät painotettuna tutkintotyyppien, erityisen tuen ja koulutustyyppien kertoimilla
- Tunnustettavasta osaamisesta ei saa perusrahoitusta

Suoritusrahoitus

- Perusteena toissa vuonna suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärä (varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden suoritukset)
- Suoritemäärässä huomioidaan kustannusryhmien ja tutkintotyyppien sekä erityisen tuen järjestämisen kertoimilla painotetut tutkinnon osien osaamispisteet

Vaikuttavuusrahoitus

- Työllistymisestä ja jatko-opintoihin siirtymisestä 10 %
 - Opiskelijapalautteesta 2,5 %
 - Työelämäpalautteesta 2,5 %
-
- Kolme vuotta ennen varainhoitovuotta valmistuneiden työllistyminen tai jatko-opintoihin siirtyminen kaksi vuotta ennen varainhoitovuotta
 - Sisältää alueellisen työllisyyden korjauskertoimen

Opiskelijamaksut

- Ammatti- ja erikoisammattitutkinnon suorittajilta voidaan periä maksuja, jotka kattavat 15 % koulutuksen kustannuksista
- Todistukseen merkityn arvosanan korottamisesta voidaan periä maksu
- Koulutuksen järjestäjä voi jättää maksut perimättä tai alentaa niitä vähävaraisuuden vuoksi